

DECIZIE
mun.Hîncești

din 21 iunie 2024

nr. 03/15

**Cu privire la aprobarea Programului teritorial
de prevenire și control al bolilor netransmisibile
prioritare în raionul Hîncești pentru anii 2024-2027
și Planul de acțiuni pentru anii 2024-2027 pentru
implementarea acestuia**

În temeiul cu art. 43 alin.(1), lit.j), art. 46 al Legii nr. 436/2006 „privind administrația publică locală”, art.6, art.12, art.50 din Legea nr.10/2009 „privind supravegherea de stat a sănătății publice”, Hotărârea Guvernului nr.129/2023, „cu privire la aprobarea Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027”, coroborate cu art. 118; 120; 132 Cod Administrativ nr. 116/2018, și în scopul îmbunătățirii sănătății publice, reducerii poverii bolilor netransmisibile și mortalității premature prin diminuarea expunerii populației la cei mai frecvenți factori de risc pentru bolile netransmisibile și a determinanților lor, Consiliul Raional Hîncești **DECIDE**:

1. Se aprobă:
 - a) Programul teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile pentru anii 2024 – 2027 prioritare în raionul Hîncești și a Planului de acțiuni pentru implementarea programului pentru perioada 2024-2027, *conform anexei nr.1;*
 - b) Componenta nominală a Consiliului teritorial de coordonare a Programului teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești pentru anii 2024 -2027, *conform anexei nr.2;*
 - c) Regulamentul de activitate al Consiliului teritorial de coordonare a Programului teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești pentru anii 2024-2027, *conform anexei nr.3.*
2. Consiliul teritorial de coordonare a Programului teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești pentru anii 2024, va asigura:
 - a) participarea părților interesate în procesul de monitorizare a activităților de prevenire și control al bolilor netransmisibile în raionul Hîncești și va contribui la stabilirea legăturilor durabile între toți factorii-cheie de decizie;

- b) coordonarea implementării Planului teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești pentru anii 2024 - 2027 și va informa anual Consiliul raional despre executarea acestui Plan.
3. Autoritățile responsabile de implementarea Planului de acțiuni vor informa anual, până la data de 20 noiembrie, Centrul de Sănătate Publică Hîncești, despre executarea planului, conform fișei de monitorizare, *anexa nr.4*
4. Controlul îndeplinirii prezentei decizii se pune în seama președintelui raionului Hîncești, dlui Iurie LEVINSCHI.
5. Prezenta decizie intră în vigoare la data includerii în Registrul de Stat al Actelor Locale și poate fi contestată la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit prevederilor Codului Administrativ nr.116/2018.

Președintele ședinței:

Sergiu IONIȚĂ

Contrasemnează:

Secretarul

Consiliului Raional Hîncești

Elena MORARU TOMA

**Anexa nr. 1
la Decizia Consiliului Raional Hîncești
nr.03/15 din 21.06.2024**

**PROGRAMUL
teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile
în raionul Hîncești pentru anii 2024 - 2027**

I. INTRODUCERE

1. Bolile netransmisibile (în continuare – BNT) sunt unele din principalele probleme pentru sănătatea și bunăstarea populației în secolul XXI, care subminează dezvoltarea economică și socială. Conform statisticilor mondiale, anual de bolile netransmisibile decedează aproximativ 41 milioane de oameni, constituind 71% din totalul deceselor globale, inclusiv 15 milioane de decese premature (între vârsta de 30 și 69 ani). Bolile netransmisibile predominante sunt bolile cardiovasculare, cancerul, bolile respiratorii cronice și diabetul zaharat, care constituie peste 80% din toate decesele premature prin BNT. Consecințele umane, sociale și economice din cauza BNT sunt resimțite de către toate țările, indiferent de nivelul lor de dezvoltare.

Actualmente, Republica Moldova se confruntă cu dificultăți economice și sociale, iar povara bolilor netransmisibile provoacă presiuni atât asupra sistemului de sănătate, cât și asupra dezvoltării durabile a țării. Conștientizarea impactului BNT și adaptarea instrumentelor globale și regionale la contextul național, a încurajat stabilirea priorităților naționale și fortificarea politicilor de sănătate publică în domeniul prevenirii și controlului bolilor netransmisibile.

2. Prezentul Program și Planul de acțiuni pentru anii 2024 – 2027 de implementare a acestuia au fost elaborate în conformitate cu prevederile Programului național de prevenire și control a bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, aprobat prin HG nr. 129 din 15.03.2023

3. Programul teritorial a fost elaborat în corespundere cu prevederile Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice. Se aliniază angajamentelor asumate de țară pentru a contribui la atingerea țintei de reducere relativă a mortalității premature prin bolile netransmisibile prioritare cu 25% până în anul 2025 și cu 30% către anul 2030, prevăzute în Strategia Europeană pentru Prevenirea și Controlul bolilor netransmisibile (Rezoluția EUR/RC56/R2) și Planului de acțiuni pentru punerea în aplicare a Strategiei pentru perioada 2016-2025 (Rezoluția EUR/RC66/R11), și în Declarațiile politice ale Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite privind prevenirea și controlul bolilor netransmisibile (rezoluțiile din 2011, 2014, 2015, 2018 și 2019), precum și cu țintele naționalizate prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2022, conform Agendei de Dezvoltare Durabilă - 2030, adoptată la Summit-ul privind Dezvoltarea Durabilă din 25 septembrie 2015, în special, reducerea cu o treime a mortalității premature prin bolile netransmisibile până în 2030 (Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 3.4.1, în continuare - ODD).

4. Prezentul Program descrie situația actuală prin BNT în Republica Moldova și raionul Hîncești, definește obiectivele generale, acțiunile și intervențiile prioritare, stabilind responsabilități clare și termenele de realizare pentru toți actorii implicați în prevenirea și controlul BNT.

5. **Mortalitatea prin BNT:** Republica Moldova, se clasifică printre țările cu cea mai înaltă mortalitate generală a populației din Regiunea Europeană (fig.1).

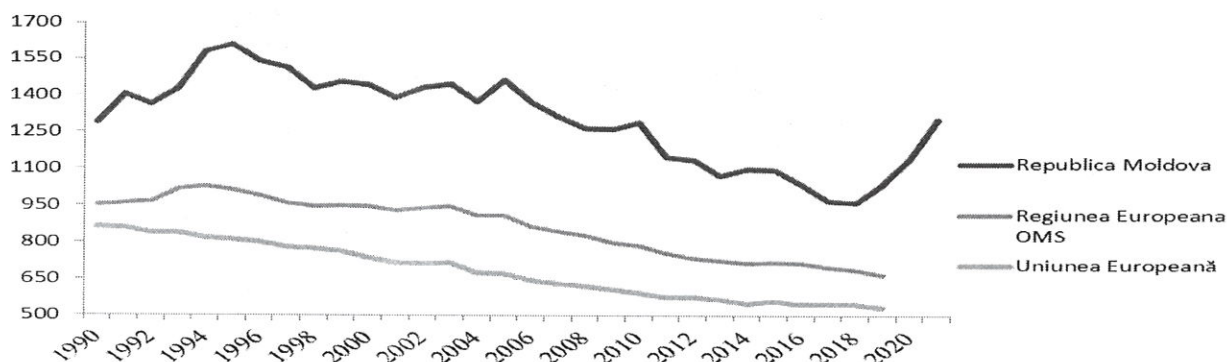

Fig.1 Tendințele ratei de mortalitate generală a populației din Republica Moldova, Regiunea Europeana a OMS și Uniunea Europeana (la 100 mii locuitori)¹

Mortalitatea indusă de toate cauzele continuă să înregistreze un nivel înalt –1302,2 de decese

la 100 mii locuitori în anul 2021² și, pe fundalul unei tendințe relativ descendente înregistrate în ultimul deceniu (perioada pre-pandemică), depășește de două ori media înregistrată în Uniunea Europeană (546 decese la 100 mii locuitori)³. Bolile netransmisibile majore sunt responsabile de peste 86% din mortalitatea totală pe cauze de deces. În perioada anilor de implementare a Strategiei naționale pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pe anii 2012- 2020, s-a stabilit o tendință de reducere a mortalității prin bolile netransmisibile prioritare. Totuși, pandemia COVID-19 a influențat substanțial acest indicator și, conform datelor statistice, rata mortalității prin bolile aparatului circulator în anul 2021 constituie 688,7 decese la 100 mii locuitori 9 (rl Hîncești 887,2), revenind practic la valorile anului 2010 (688,1 decese la 100 mii locuitori); prin tumori - 164,6 decese la 100 mii locuitori în 2021 (față de 160,0 la 100 mii locuitori în anul 2010); prin bolile aparatului digestiv - 82,0 decese la 100 mii locuitori 2021 (față de 121,9 în anul 2010) și prin bolile aparatului respirator - 56,6 la 100 mii locuitori (față de 68,3 în anul 2010). Cu regret, pandemia COVID-19 a demonstrat vulnerabilitatea persoanelor cu BNT și a avut un efect complex asupra sistemului de sănătate, care continuă să-l afecteze și în perioada post-pandemică.

Tabelul 1. Structura mortalității după cauzele deceselor în Republica Moldova, anii 2010-2021 (la 100 mii locuitori, fără Transnistria)

Denumirea anii	2010	2015	2016	2017	2018	2019	Direcția schimbării % (2010 an de reper)	2020-an pandemic	2021
Bolile aparatului circulator	688,1	648,2	617,3	605,6	609,4	606,8	< 8,8%	649,3	688,7
Tumori	160,0	172,0	175,3	171,3	173,9	174,4	>5,7%	169,4	164,6
Bolile aparatului digestiv	121,9	106,0	104,1	87,0	95,5	92,0	< 18,3%	88,4	82,0
Bolile aparatului respirator	68,3	51,6	47,9	45,5	44,2	44,9	< 29,2%	46,4	56,6

Sursa. ANSP, 2022

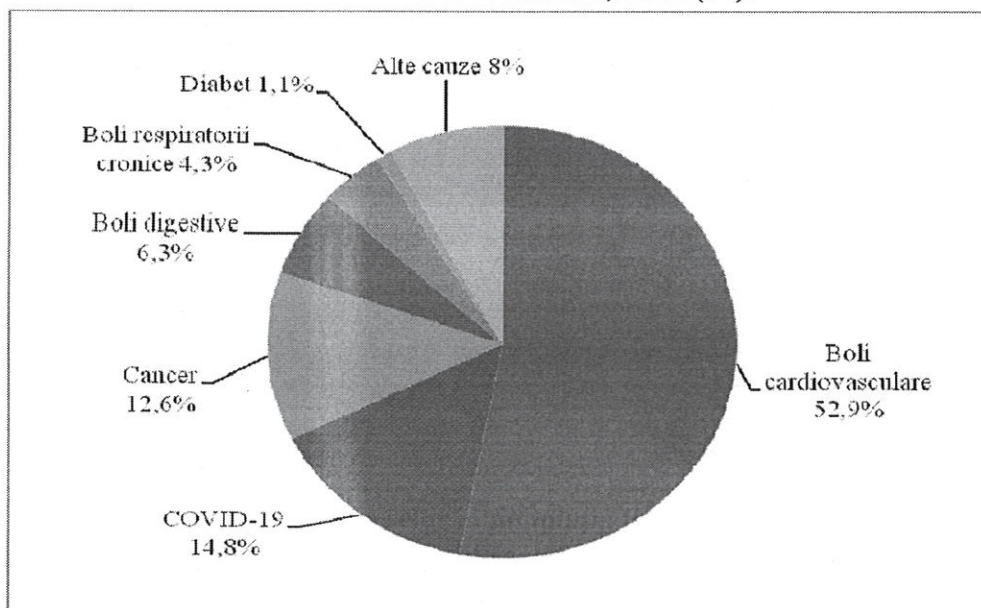
În structura mortalității pe cauze de deces, predominante rămân bolile aparatului circulator (52,9%), tumorile (12,6%), bolile aparatului digestiv (6,3%), bolile aparatului respirator (4,3%) și diabetul (1,1%). Pandemia provocată de virusul SAR-CoV-2, care a luat amploare în Republica Moldova, a schimbat structura principalelor cauze de deces, astfel că în anul 2021 mortalitatea cauzată de infecția COVID-19 a ocupat locul II constituind 14,8% din totalul deceselor înregistrate. De asemenea, infecția COVID-19 a scos în evidență și mai mult importanța prevenirii BNT, având în vedere, că peste 90% din persoanele decedate de această infecție au avut co- morbidități cronice (fig.2).

¹ <https://gateway.euro.who.int/en/>

² ANSP, Management date în sănătate, ANSP, 2022.

³ <https://gateway.euro.who.int/en/hfa-explorer/>

Figura 2. Structura deceselor în populația Republicii Moldova, prezentată în funcție de bolile cauzale, 2021 (%).

Sursa: ANSP, 2022.

Tabelul 2. Mortalitatea populației Raionului Hîncești după principalele cauze de deces anii 2018 - 2022 (la 100 mii locuitori)

denumirea anii	2018	2019	2020 an pandemic	2021	2022
Bolile aparatului circulator	719,0	745,9	1062,9	1050,6	992,3
Tumori	143,8	158,9	232,9	242,0	243,0
Bolile aparatului digestiv	134,5	142,1	186,6	164,8	149,9
Bolile aparatului respirator	38,7	29,4	39,9	49,7	36,5
Diabetul zaharat	5,9	7,0	15,4	3,9	12,2

Sursa: ANSP, 2018- 2022.

În raionul Hîncești în structura mortalității pe cauze de deces, predominant, ca și nivel de țară rămân bolile aparatului circulator (60,3%), diabetul (14,6%) tumorile (12,5%), bolile aparatului digestiv (9,1%), bolile aparatului respirator (2,2%) și altele 1,3. Pe parcursul anului 2020, întreaga lume s-a confruntat cu criză globală de sănătate provocată de virusul SARS-CoV-2, care a luat amploarea de pandemie, debusolînd fiecare țară în aspect sanitar, social și economic.

De asemenea, infecția COVID-19 a scos în evidență și mai mult importanța prevenirii BNT, avînd în vedere, că peste 90% din persoanele decedate de această infecție au avut co-morbidități cronice.

Mortalitatea populației apte de muncă constituie mai mult de jumătate din mortalitatea generală. Mortalitatea prematură (la vârsta cuprinsă între 30 și 69 ani) constituie 40% din totalul de decese

înregistrate anual, condiționată preponderent de bolile netransmisibile majore, cu toate că în ultimul deceniu, rata mortalității premature în țară a scăzut mai rapid decât țintele stabilite în politica europeană: Sănătate -2020, de reducere anuală cu 1,5% a mortalității premature.

II. Misiunea

Misiunea Planului teritorial de acțiune pentru prevenirea bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești este asigurarea procesului de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare – în scopul reducerii prevalenței factorilor de risc și diminuarea morbidității și mortalității în rândul populației prin aceste patologii, un instrument unic și sistemic, la nivel teritorial. Trasează modalitatea de a atinge în continuare obiectivele globale cu privire la reducerea relativă a mortalității premature la 5 boli netransmisibile majore cu 25% până în 2025 în conformitate cu Cadrul Global de Monitorizare al BNT și cu o treime până în 2030, conform Obiectivului de Dezvoltare Durabilă.

III. Scop

Scopul Programului este de a reduce povara medicală, socială și economică asociată bolilor netransmisibile la nivelul populației raionului Hîncești, precum și crearea unei abordări echitabile din punct de vedere a drepturilor fundamentale ale omului (fără deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, proprietate, naștere sau alt statut), acțiunile cărora sunt orientate atât pentru grupurile vulnerabile, cât și pentru întreaga populație, prin eforturi comune.

IV. Necesitatea

Bolile netransmisibile adesea sunt privite, în mod eronat, ca problemă de care este responsabil doar sectorul de sănătate, iar cheltuielile pentru tratamentul și îngrijirea bolilor cronice și pentru asistența socială persoanelor cu dizabilități, ca consecință a BNT, constituie o pondere semnificativă din bugetul de sănătate și cel social. După cum s-a menționat anterior, o mare parte din reducerea poverii BNT se atribuie intervențiilor aplicate de către alte sectoare decât cel de sănătate. Domeniul de aplicare al Planului de acțiuni acoperă acele boli netransmisibile, care sînt legate de factori de risc comuni, și care pot fi prevenite, în mare măsură, prin *intervenții multisectoriale* și cost-eficiente de reducerea prevalenței factorilor de risc la nivel de populație („abordari de sănătate publică”), precum și prin servicii de asistență medicală la nivel individual, orientate pe pacient sau pe persoane cu risc înalt de îmbolnăvire („abordarea riscului înalt”) în cadrul sectorului de sănătate (de exemplu, screening-ul și gestionarea persoanelor cu risc de BNT).

Planul de acțiuni este orientat pe abordarea integrată a factorilor determinanți în amploarea BNT și se concentrează pe acțiunile multisectoriale axate pe: (1) controlul tutunului; (2) controlul alcoolului; (3) promovarea sănătății și a mediilor sănătoase; (4) îmbunătățirea statutului nutriției pe tot parcursul vieții; (5) reducerea poluării aerului; și (6) îmbunătățirea supravegherii și gestionării BNT în cadrul serviciilor de sănătate.

V. Cadrul normativ

Principalele acte normative care stau la baza elaborării Planului Teritorial de acțiuni pentru implementarea Programului național de prevenire și control a bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, sunt:

- ◆ Legea privind ocrotirea sănătății nr.411/1995, art.3 pct.(1) și (2); art.6 pct. (c); art.14 pct. (2); art.17 pct. (3); art.18 pct. (1);
- ◆ Legea nr.10/2009 art.2; art.4, art.7; art.12 pct.1); art.17 pct.2); art.44 pct.(2); art.46;
- ◆ Hotărârea Guvernului nr.129/2023, cu privire la aprobarea Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027
- ◆ Ordinul Ministerului Sănătății nr.1095 din 08.12.2023 cu privire la implementarea Programului național de prevenire și control a bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027
- ◆ Ghidurile OMS și bunele practici internaționale;

Planul teritorial de acțiuni pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile în raionul Hîncești pentru anii 2024 – 2027

Nr. d/o	Acțiuni planificate	Indicatori de monitorizare	Termeni de realizare	Instituție responsabilă
Obiectivul general 1 : Consolidarea mecanismului intersectorial de coordonare și elaborarea de politici informate de evidențe în diferite sectoare pentru a accelera răspunsul teritorial pentru prevenirea și controlul BNT				
1.1. Obiectivul specific: Consolidarea capacităților de coordonare inter-sectorială pentru prevenirea și controlul BNT la nivel teritorial				
1.1.1	Asigurarea funcționalității Consiliului teritorial de Sănătate Publică, ca mecanism intersectorial de coordonare pentru implementarea acțiunilor pentru prevenirea bolilor netransmisibile și factorilor de risc, inclusiv determinanții sociali.	Numărul de ședințe ale CSPT organizate anual	Anual (semestrial)	CSP - secretariatul CTSP IMSP teritoriale,
1.1.2.	Dezvoltarea și revizuirea odată la 5 ani a profilului de sănătate a populației raionului Hîncești, inclusiv gestionarea prin sistemul integrat.	Profil de sănătate elaborat, actualizat și menținut; Sistem integrat funcțional	2024 – 2027	CSP în colaborare cu APL și alți parteneri de dezvoltare.
1.2. Obiectivul specific: Mobilizarea resurselor durabile în colaborare cu organizațiile relevante.				
1.2.1.	Instruirea actorilor locali privind elaborarea propunerilor de finanțare și implementarea proiectelor de promovare a sănătății și prevenirea BNT la nivel comunitar.	Numărul de persoane instruite; Numărul de proiecte implementate	2024-2027	ANSP / CSP teritorial, IMSP/AMP în colaborare cu Proiectul « Viața sănătoasă»
1.3. Obiectivul specific: Facilitarea mobilizării sociale, participarea sporită a societății civile și a organizațiilor neguvernamentale				
1.3.1.	Fortificarea capacităților echipelor multidisciplinare în realizarea acțiunilor integrate la nivel local privind acordarea serviciilor de prevenire, monitorizare și suport de durată a persoanelor cu BNT și necesități complexe.	Echipe multidisciplinare instruite	2024	CSP, IMSP teritoriale, APL

1.3.2.	Consolidarea capacităților coalițiilor comunitare pentru acțiuni de participare în abordarea BNT și a factorilor determinanți, bazate pe necesități în sănătate.	Coalițiile comunitare instituite; Numărul de persoane instruite.	2024 – 2027	CSP, IMSP teritoriale, APL
<p>Obiectivul general 2 : Prevenirea BNT și reducerea factorilor de risc comportamentali și celor prezenți în mediu prin crearea mediilor propice promovării sănătății</p>				
<p><i>2.1. Obiectivul specific: Creșterea până la 20% până în a.2027 a nivelului de alfabetizare a populației raionului Hîncești în domeniul sănătății și crearea oportunităților pentru responsabilizarea și angajarea cetățenilor de a întreprinde măsuri pentru promovarea sănătății și prevenirea BNT.</i></p>				
2.1.1.	Realizarea acțiunilor de sensibilizare și comunicare în cadrul evenimentelor anuale de promovare a sănătății și prevenirea bolilor: zile mondiale și naționale, săptămâni europene și lunare de profilaxie a bolilor.	Numărul de evenimente anual realizate	2024 – 2027	CSP, IMSP teritoriale, DÎTS, APL, mas-media, ..alți parteneri locali
2.1.2.	Alfabetizarea și informarea populației referitor la reducerea factorilor de risc a BNT și promovarea unui mod sănătos de viață.	Numărul de persoane informate	2024 – 2027	CSP, IMSP teritoriale, DÎTS, APL, mass-media,..alți parteneri locali
2.1.3.	Informarea și consilierea copiilor, adolescenților și tinerilor privind promovarea sănătății și reducerea comportamentelor de risc (consumul de tutun, alcool, droguri, alimentație sănătoasă, activitate fizică, etc.), inclusiv prin programe de educație de la egal la egal realizate de voluntarii Centrelor Prietenoase Tinerilor, Centrelor de Tineret, etc.	Număr de persoane informate și consiliate	2024 – 2027	CSP, IMSP teritoriale, DÎTS, ..alți parteneri locali
2.1.4	Implicarea în abordarea subiectelor de promovare a modului sănătos de viață prin intermediul evenimentelor culturale.	Numărul de evenimente anual realizate; Numărul subiectelor abordate	2024 – 2027 (la solicitare)	SC Leova ,APL, CSP

<p>2.2. Obiectivul specific: Consolidarea eforturilor intersectoriale pentru a asigura reducerea prevalenței consumului de tutun în rândul adolescenților și al adulților pînă în anul 2027.</p>				
2.2.1.	Realizarea activităților de reducere a consumului de tutun și a expunerii la fumul de tutun, conform actelor legislative și normative în vigoare în domeniul controlului tutunului.	Numărul de rapoarte de realizare a activităților	2024 – 2027	CSP, APL, IMSP teritoriale
2.2.2.	Implementarea programului de screening al consumului de tutun în instituții de asistență medicală primară conform prevederilor PEN nr. 2	Număr de persoane supuse screening-ului	2024 – 2027	IMSP teritoriale, CSP
<p>2.3. Obiectivul specific: Consolidarea măsurilor durabile și adecvate din punct de vedere cultural care vizează consumul de alcool pentru a asigura reducerea consumului de alcool în rândul populației pînă în anul 2027.</p>				
2.3.1.	Monitorizarea supravegherii respectării legislației privind comercializarea, publicitatea și consumul băuturilor alcoolice în locurile publice, la locurile de muncă, în instituțiile de învățământ, medico-sanitare, de întreprindere a sănătății, etc. (cu excepția obiectivelor de alimentație publică).	Numărul de obiecte controlate; Numărul de procese verbale/amenzi aplicate.	Anual	ANSP/CSP (Inspectorat ANSA, APL
<p>2.4. Obiectivul specific: Promovarea activității fizice la toate vârstele pentru a asigura reducerea prevalenței activității fizice insuficiente.</p>				
2.4.1.	Organizarea evenimentelor de promovare a activității fizice și sportului, pentru susținerea inițiativelor de „activitate fizică pentru toți” și monitorizarea lor, inclusiv: <ul style="list-style-type: none"> - Starturi vesele pentru toată familia; - Competiții sportive pentru persoanele cu nevoi speciale; - Marșuri turistice pentru promovarea mersului pe jos, etc. - Grupul public pentru promovarea sănătății în toate localitățile care sunt în competiție pentru denumirea „orașe/comunități sănătoase” 	Numărul de activități realizate; Număr de persoane participante.	2024 – 2027	CSP, IMSP teritoriale, APL, DÎTS,

2.4.2.	Renovarea și construcția terenurilor de joacă și sportive în localitățile raionului Hîncești.	Terenuri de joacă/sportive renovate, construite Număr de beneficiari	2024 – 2027	APL,
2.5. Obiectivul specific: Promovarea unei alimentații sănătoase la toate vârstele pentru a asigura zero creștere la rata de obezitate și diabet				
2.5.1.	Promovarea accesului pentru alimente sănătoase în alimentația finanțată de stat: - Utilizarea universală a sării iodate și pâinii din făină fortificată cu fier și acid folic, în special în grupurile vulnerabile de populație (copii cu vârsta 6 – 12 ani, femei gravide și cele care alăptează); - Promovarea principiilor alimentației sănătoase în instituțiile publice, precum spitale, școli și case de bătrâni, pentru a permite furnizarea de mese cu conținut redus de sodiu, zahăr.	Nr. de instituții care utilizează sare iodată/pâine fortificată Nr. de brutării care utilizează sare iodată Nr. de instituții publice ce furnizează mese cu conținut redus de sare și zahăr	2024 – 2027	ANSP/CSP (Inspectorat), ANSA, IMSP teritoriale, DAS și PF, DÎTS,
2.5.2.	Dezvoltarea serviciului de consiliere nutrițională, inclusiv pentru nutriția la nou-născut, copil mic, adolescent, mama, în cadrul asistenței medicale primare.	% instituțiilor AMP care oferă consiliere pentru alimentație	2024 – 2027	IMSP teritoriale în colaborare cu partenerii de dezvoltare
2.6. Obiectivul specific: Reducerea moratității cauzate de poluarea aerului				
2.6.1.	Derularea unei campanii de comunicare privind riscurile schimbărilor climatice asupra sănătății populației și măsurile de adaptare.	Campanie de comunicare eficientă	2025 – 2027	ANSP/CSP teritorial
Obiectivul general 3 Consolidarea capacităților sistemului de sănătate pentru conduita integrată BNT și a factorilor de risc ale acestora				
3.1. Obiectivul specific: Asigurarea accesului echitabil și universal la servicii medicale calitative și îmbunătățirea continuă a calității asistenței medicale în prevenirea și conduita celor 6 grupe majore BNT prioritare, cu accent pe asistența medicală primară				
3.1.1.	Implementarea la nivel teritorial a pachetului de intervenții esențiale în bolile cronice (PEN) la nivel de asistență medicală primară.	Raportare cu privire la indicatorii de performanță al IMSP, rapoarte de audit intern în PEN	2024 – 2027	CNAM, IMSP teritoriale,
3.1.2.	Monitorizarea aplicării protocoalelor pentru a asigura calitatea serviciilor pentru pacienți cu BNT.	Numărul rapoartelor de monitorizare	2024 – 2027	CNAM, ANSP, IMSP teritoriale

3.1.3.	Realizarea activităților în prevenirea și controlul cancerului, conform Programului național de control al cancerului pentru anii 2012–2025 (HG nr. 1291/2016)	Rapoarte de monitorizare elaborate	2024 – 2025	CSP, IMSP teritoriale, APL și alți parteneri locali
3.1.4.	Monitorizarea acoperirii vaccinale împotriva virusului hepatitei B, papiloma virus uman, conform programelor naționale.	Rapoarte de monitorizare elaborate	2024 – 2027	CSP, IMSP teritoriale, APL,
3.1.5.	Reglementarea continuă a rețelelor de școli pentru pacienții cu BNT (de exemplu: „școala pacientului cu HTA”, „școala pacientului cu diabet zaharat”) la nivel teritorial.	Persoane școlarizate Număr școli funcționale Programe de instruire aprobate	2024 – 2027	CNAM, ANSP, IMSP / AMP teritoriale încolaborare cu partenerii de dezvoltare.
3.1.6.	Asigurarea populației din grupurile țintă prestabilite cu programe de screening (în cancer, BCV, diabet zaharat, obezitate, inclusiv în graviditate, la copii mici și adolescenți, etc.)	Numărul persoanelor suspuse screening-ului	2024 – 2027	CNAM, IMSP republicane, teritoriale, coordonatoare de programe specifice, în colaborare cu partenerii de dezvoltare.
3.2. Obiectivul specific: Creșterea și prioritizarea alocărilor bugetare pentru abordarea supravegherii, prevenirii, depistării precoce și tratamentului BNT, reabilitării și îngrijirii paliative				
3.2.1.	Includerea indicatorilor de plată pentru performanță privind îmbunătățirea calității serviciilor BNT.	Indicatori incluși	2024-2027	CNAM ANSP

COMPONENTA

**Consiliului teritorial de coordonare a Programului teritorial de prevenire
și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești
pentru anii 2024-2027**

Președintele Consiliului:

1. Aliona GRIGORAȘ – vicepreședinte al raionului Hîncești

Vicepreședintele Consiliului:

2. Oleg CEBOTARI - Șef Direcție Centrul de Sănătate Publică Hîncești

Secretarul Comisiei:

3. Anatol CONDREA-medic specialist, Centrul de Sănătate Publică Hîncești,

Membrii Comisiei:

4. Sergiu OLIȘEVȘCHI, președintele comisiei consultative de specialitate pentru sănătate și protecție socială;
5. Petru CIUBOTARU- Director, IMSP „Spitalul Raional Hîncești”;
6. Lilia TĂNĂSE- Șef, IMSP „Centrul de Sănătate Hîncești”;
7. Vitalie ȚURCAN – Șef, Inspectoratul de Poliție Hîncești;
8. Valentina TONU - Șef ,Direcția Învățământ, Consiliul raional Hîncești
9. Tamara CĂLUGĂRU – Șef, Agenția Teritorială de Asistență Socială Sud-Vest;
10. Victor BABUCI – Șef, Asistență Medicală Urgentă Hîncești;
11. Lucica GUȘTIUC-Șef Structura Teritorială Asistență Socială Hîncești

Contrasemnează:

Secretarul
Consiliului Raional Hîncești

Elena MORARU TOMA

REGULAMENTUL

Consiliul teritorial de coordonare în controlul bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești

I. Dispoziții generale

1. Consiliul teritorial de coordonare în controlul bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești (în continuare – Consiliu) este creat în calitate de organ consultativ pe lângă Consiliul raional Hîncești, fără statut de persoană juridică, pentru coordonarea tuturor proceselor necesare organizării eficiente a activităților de prevenire și control al bolilor netransmisibile la nivel de raion.
2. Consiliul este constituit din reprezentanți ai autorităților publice regionale și locale cu atribuții în domeniu, ai mediului academic și ai partenerilor naționali și internaționali și funcționează pe baze obștești, reflectînd prioritățile și angajamentele asumate în domeniul prevenirii și controlului bolilor netransmisibile.
3. Misiunea Consiliului este de a eficientiza comunicarea și colaborarea intersectorială în implementarea Planului teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile pentru anii 2024–2027, precum și altor programe teritoriale în domeniul controlului bolilor netransmisibile, și în stabilirea unui mecanism de monitorizare eficientă a activităților în acest domeniu.
4. Consiliul își desfășoară activitatea în baza legislației în vigoare și a prezentului Regulament.

II. Atribuțiile de bază ale Consiliului

5. Consiliul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează implementarea Programului teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Hîncești pentru anii 2024-2027 și planul de acțiuni pentru anii 2024 – 2027 privind implementarea acestuia, altor programe teritoriale în domeniul prevenirii bolilor netransmisibile și promovării sănătății, precum și monitorizarea și evaluarea eficienței acestora;
- 2) asigură participarea părților interesate în procesul de monitorizare a activităților de prevenire și control al bolilor netransmisibile în raionul Hîncești și contribuie la stabilirea legăturilor durabile între toți factorii-cheie de decizie;
- 3) promovează parteneriatele intersectoriale între instituțiile de stat, internaționale și neguvernamentale pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile și asigură dialogul reciproc între organizațiile guvernamentale și neguvernamentale din raionul Hîncești;
- 4) facilitează colaborarea intersectorială pentru elaborarea politicilor publice destinate prevenirii și controlului bolilor netransmisibile prioritare și factorilor de risc ce le determină, și promovării modului sănătos de viață, coordonînd punerea în aplicare a acestora;
- 6) instituie grupuri de lucru pe probleme specifice ce necesită soluționare.

III. Atribuțiile conducerii și membrilor Consiliului

6. Președintele Consiliului exercită următoarele atribuții:

- 1) convoacă ședințele Consiliului;
- 2) conduce activitatea Consiliului;
- 3) semnează deciziile Consiliului și exercită controlul executării acestora;
- 4) exercită și alte funcții în conformitate cu prezentul Regulament.

7. Vicepreședintele Consiliului exercită atribuțiile președintelui, în lipsa acestuia.

8. Secretarul Consiliului asigură:

- 1) pregătirea materialelor pentru ședințele Consiliului;
- 2) difuzarea deciziilor Consiliului membrilor acestuia, ministerelor, altor autorități administrative centrale și instituțiilor interesate;

3) generalizarea rezultatelor privind executarea deciziilor adoptate și informarea președintelui Consiliului despre aceasta;

4) elaborarea planurilor de activitate a Consiliului în baza propunerilor președintelui (vicepreședintelui), membrilor Consiliului și autorităților publice, inclusiv prezentarea lor spre examinare la ședințele Consiliului;

5) altă activitate a Consiliului sub aspect organizatoric, analitic și informativ.

9. Membrii Consiliului sînt obligați:

1) să-și exercite atribuțiile în conformitate cu prezentul Regulament;

2) să participe la ședințele Consiliului;

3) să informeze conducerea instituțiilor pe care le reprezintă despre deciziile adoptate în cadrul ședințelor;

4) să facă pledoarie pentru prevenirea bolilor netransmisibile prioritare.

IV. Organizarea activității Consiliului

10. Consiliul își desfășoară activitatea în ședințe plene, organizate cel puțin o dată în semestru.

11. Ședințele Consiliului sînt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor acestuia prezenți.

12. La ședințele Consiliului pot participa ca invitați și alte persoane, reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, instituțiilor publice, întreprinderilor, mass-media, organizațiilor neguvernamentale, organizațiilor internaționale și ai altor beneficiari de informație, fără drept de vot.

13. Lucrările tehnice de secretariat se asigură de Centrul de Sănătate Publică Hîncești.

14. Pentru realizarea misiunii sale, Consiliul are în drept să instituie grupuri tehnice de lucru pe diferite domenii specifice, care vor întruni specialiștii în domeniul prevenirii și controlului bolilor netransmisibile, din sectorul de stat, neguvernamental, precum și parteneri pentru dezvoltare.

V. Ședințele Consiliului

15. Ședințele Consiliului sînt organizate la inițiativa președintelui, vicepreședintelui sau secretariatului Consiliului ori la solicitarea a 1/3 din membrii acestuia, cu informarea secretariatului cu o lună înainte despre această intenție.

16. Ordinea de zi a ședințelor Consiliului se întocmește de către secretar, la propunerea președintelui, și se prezintă membrilor Consiliului pentru completări și modificări cu cel puțin 14 zile lucrătoare înainte de convocarea ședinței, după care se prezintă spre aprobare președintelui Consiliului cu cel puțin 7 zile lucrătoare înainte de convocarea ședinței.

17. Ordinea de zi definitivată se aduce la cunoștința membrilor Consiliului și, după caz, persoanelor invitate cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de convocarea ședinței.

18. Ședințele sînt prezidate de președintele Consiliului sau de vicepreședinte, în lipsa acestuia.

19. Procesul-verbal al ședinței Consiliului se întocmește de către secretarul acestuia, în termen de cel mult 2 zile lucrătoare de la data desfășurării ședinței și se semnează de către președintele și secretarul Consiliului.

VI. Deciziile Consiliului

20. În exercitarea atribuțiilor sale, Consiliul adoptă decizii în problemele ce țin de competența sa.

21. Deciziile Consiliului se adoptă cu votul majorității membrilor Consiliului prezenți la ședință. Membrii Consiliului sînt parteneri egali, cu drepturi depline de participare și implicare în procesul de luare a deciziilor și au dreptul de a-și delega votul reprezentanților autorizați de ei.

22. Deciziile Consiliului sînt semnate de către președintele acestuia.

23. Rectificarea sau modificarea prezentului Regulament va fi aprobată prin votul a cel puțin 2/3 din membrii aleși ai Consiliului.

Contrasemnează:
Secretarul
Consiliului Raional Hîncești

Elena MORARU TOMA

Fișa de Monitorizare

Nr.d/o	Acțiunile întreprinse pentru realizarea obiectivelor	Termen de realizare	Instituții responsabile de implementare	Costuri	Activități și indicatori realizați
1	2	3	4	5	6
1. Obiectiv general:					
1.1 Obiectiv specific:					
1.1.1					

Notă: Se raportează anual.

Contrasemnează:
Secretarul
Consiliului Raional Hîncești

Elena MORARU TOMA